

Statsrådene Tonje Brenna, Kjersti Toppe, Karianne Oldernes Tung, Trygve Slagsvold Vedum, Andreas Bjelland Eriksen, Erling Sande, Lubna Jaffery, Kari Nessa Nordtun, Oddmund Hoel og Cecilie Myrseth.

Kopi: De parlamentariske lederne og Stortingets finanskomite

Vår ref.: VMA/akr

Oslo, 20. august 2024

FINANSFORBUNDETS INNSPILL TIL STATSBUDEJETTET FOR 2025

Finansforbundet er det største fagforbundet i finansnæringen, med 35.000 medlemmer. Finansforbundet er opptatt av å sikre gode og forutsigbare rammebetingelser for finansnæringen, og ivareta de ansattes interesser. Vi viser til arbeidet med statsbudsjett for 2025 og politiske prioriteringer, og tillater oss å komme med noen konkrete innspill i den forbindelse. Vi er selvsagt åpne for videre dialog dersom departementet ønsker innsikt og kunnskap fra vår side i den kommende prosessen.

FINANSSKATT OG EKSTRA ARBEIDSGIVERAVGIFT

Finansforbundet er glade for at den ekstra arbeidsgiveravgiften på kompetansearbeidsplasser skal fjernes ved utgangen av året. Ekstraavgiften kom på toppen av den allerede forhøyede arbeidsgiveravgiften for finansbedrifter på 5 % som ble innført som del av finansskatten i 2017 og var særlig en byrde for lokal- og regionbankene.

Finansforbundet viser, som vi gjorde i fjor, til regjeringens tydelige anerkjennelse av lokalbankenes betydning for kapital og næringsutvikling i Distrikts-Norge gjennom Hurdalsplattformen.

Lokal- og regionbankene representerer totalt 8 500 høykompetansearbeidsplasser i distriktene. For å opprettholde en variert bankstruktur og et velfungerende bankmarked i Norge, er det nødvendig å vurdere den samlede summen av krav og reguleringer. Finansskatten må også tas med i denne beregningen. Skatten straffer særlig de mindre bankene i distriktene som velger å satse på et godt rådgivningstilbud. De store og mer sentraliserte aktørene viser nå tydelige tegn til å benytte arbeidskraft utenfor Norge, noe som svekker vår posisjon i den internasjonale konkurransen om kompetanse. Innretningen av finansskatten bør derfor endres med sikte på å redusere den forhøyede arbeidsgiveravgiften.

FREMTIDENS KOMPETANSEBEHOV I FINANSNÆRINGEN MÅ MØTES

Kompetanseheving og livslang læring er viktige tema, både for regjeringen og for finansnæringen. Finansforbundet har også satt disse temaene høyt på agendaen.

For å kunne spille en sentral rolle i den grønne omstillingen, og etterleve det stadig økende omfanget av reguleringer, trenger finansnæringen kompetente ansatte og ansatte som deltar aktivt i livslang læring. Vi er derfor positive til regjeringens bevilgning av midler til et bransjeprogram for finansnæringen i 2023, hvor de første utdanningstilbudene starter i 2025.

Satsing på næringsrettede kurs og modulbasert opplæring er viktig for en finansnæring som er i stadig endring, og vil ikke minst bidra positivt til konkurransen i bankmarkedet. Det setter særlig mindre bransjeaktører i stand til å ta i bruk ny teknologi og oppfylle stadig nye reguleringskrav. Treparts samarbeid om etter- og videreutdanning tror vi er et virkemiddel som treffer godt og som bør videreføres.

Finansforbundet er svært opptatt av å utforske og belyse fremtidens kompetansebehov i finansnæringen. En nylig rapport fra rådgivningsselskapet inFuture, på oppdrag fra oss, viser at arbeidsoppgaver og teknologisk kompetanse i finansnæringen vil endres raskt i fremtiden. Rapporten viser at andelen ansatte i finansnæringen som trenger og ønsker kompetanseheving er høy. Hele 80% av Finansforbundets medlemmer som deltok i undersøkelsen våren 2024 svarte at arbeidsoppgavene i deres nåværende stilling har endret seg siden de startet i stillingen. Videre forventer 90 % av respondentene at arbeidsoppgavene i deres nåværende stilling blir endret i noen eller stor grad om tre år. Dette betyr at opp mot 30.000 ansatte i større eller mindre grad vil ha behov for kompetansepåfyll.

Det blir derfor viktig å legge til rette for arbeidsrettede, kortere kurs for de som er i arbeid. Finansforbundet vil gjerne bidra til å styrke samarbeidet mellom ansatte, arbeidsgivere, academia og myndigheter for å sikre en kompetent og konkurransedyktig næring.

GRØNN OMSTILLING OG SIRKULÆR ØKONOMI

Finansnæringen spiller en nøkkelrolle i en bærekraftig omstilling av samfunnet. Datatilgang er imidlertid en stor utfordring i dette arbeidet. Finansnæringen trenger gode data til rapportering, både for å hjelpe kunder i omstillingsprosesser, og for å legge til rette for videre bærekraftig og sirkulær utvikling.

Med implementeringen av Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) vil mengden bærekraftsdata på selskapsnivå øke, noe som krever forbedret informasjonsinfrastruktur i Norge.

Enkelte bedrifter i finansbransjen har begynt å forbedre datainfrastrukturen for bærekraft, men mange opplyser at det fremdeles er utfordringer knyttet til tilgjengelighet og kvalitet på eksisterende datakilder. Data for bærekraftsarbeid og ESG-risikomodeller er ofte spredt i ulike databaser og er av varierende kvalitet.

Det er derfor positivt at regjeringen har tydeliggjort at selskap som faller inn under CSRD-forpliktelsen skal rapportere bærekraftsdata inn til Brønnøysundregisteret, og at det vil utvikles en løsning for datauttak for interessenter. Likevel mener Finansforbundet at dette burde prioriteres i større grad i forhold til finansiering. Naturrisikoutvalget foreslår eksempelvis å jobbe videre med et mål om å samle all ikke-sensitiv miljøinformasjon og data på et sted som blir tilgjengelig for alle interessenter i samfunnet. Dette vil kreve en økt budsjetttinnsats i oppstartsfasen utover det som er satt av til Brønnøysundregisterets arbeid med CSRD-rapportering.

Bedre bærekraftsdata vil også muliggjøre mer målrettede endringer i skatte- og avgiftspolitikken som et tiltak for å styre økonomisk omstilling. Det vil for eksempel være positivt å utforske skattefordeler og avgifter knyttet til andel av aktiviteten i låneporteføljen til bankene som møter minimumskravene i taksonomien. Det kan både bidra til å redusere finansieringskostnadene for sirkulære prosjekter og øke konkurranseevnen til sirkulære bedriftsmodeller.

Staten kan også bidra til finansiering av konkurransedyktige sirkulære løsninger i det private markedet. For eksempel vil bankfinansiering være nødvendig for selskaper som ikke kan bruke egenkapital til sirkulær omstilling. Mange av prosjektene som mangler risikobuffer er betraktet som høyrisiko for tradisjonell bankfinansiering. De kan derfor ha behov for finansiering gjennom offentlige garantier, hybridfinansiering eller gjennom utvidelse av mandater for statlige investeringsforetak som for eksempel Nysnø.

LIKESTILLING OG BARNEHAGEDEKNING

Finansforbundet har lenge jobbet for likestilling i arbeidslivet. Vi har støttet opp om kunnskapsutvikling gjennom for eksempel rapporter fra CORE – Senter for likestillingsforskning for å kartlegge strukturelle barrierer for kvinner i vår næring. En fellesnevner i begge rapportene var at uttak og timing på foreldrepermisjon er en av de største driverne av kjønnsforskjeller i næringen. Dette er en lønnsforskjell som også forsterkes med hvert nye uttak av foreldrepermisjon.

I næringen har vi forsøkt å minimere innvirkning av uttak av foreldrepermisjon gjennom å innføre et automatisk lønnstrinn ved uttak av minimum 5 måneders permisjon. Noe vi nå ser har hatt en positiv effekt på uttaket av foreldrepermisjon fra menn.

Likevel ser vi at ulønnet permisjon grunnet manglende barnehageplass fortsatt hindrer arbeidet med å lukke likelønnsgapet. Finansforbundet er bekymret over at manglende barnehageplass i mange kommuner tvinger foreldre til å ta ut ulønnet permisjon og at dette da ofte vil falle på mor. Å legge til rette for å sikre barnehageplass ved endt foreldrepermisjon er et viktig tiltak for å minke likestillingsproblemene i næringslivet.

DEMOKRATISERING AV NORSK ARBEIDSLIV

Flere ansatte bør kunne eie sin egen arbeidsplass. Medeierskap vil bidra positivt til verdiskaping og omfordeling. Forskning viser at ansattes medeierskap øker produktiviteten, omstillingsevnen og motstandsdyktighet i krisetider. Dette henger sammen med at ansatte som eier en liten del i sin egen arbeidsplass er mer motiverte og dedikerte til bedriftens innovasjonsmål. Samtidig vil ansattes medeierskap bidra til at flere arbeidstakere tar del i verdiene de er med på å skape. Når kapitalen spres på flere hender, reduseres ulikheten i samfunnet.

Ansatteierskap kan støtte opp under frontfagsmodellen. Legitimiteten i frontfagsmodellen bygger på en rettferdig fordeling mellom ansatte og eiere. Ansattes medeierskap kan være et virkemiddel for en jevnere fordeling av verdiskapingen i lønnsomme næringer og bedrifter, samtidig som det kan være med på å sikre lokalt og norsk eierskap

Dessverre står dagens regelverk i veien for ansattes medeierskap. Særlig for lavtlønte er det vanskelig å komme i eierposisjon. Vi oppfordrer regjeringen til å legge bedre til rette for demokratisering av virksomheter i norsk arbeidsliv. Som et ledd bør kollektive medeierskapsordninger vurderes.

NORSKE SPRÅKMODELLER

Majoriteten av de store språkmodellene som brukes i Norge er utviklet av store amerikanske teknologiselskaper. Modellene er derfor best i engelsk, med et amerikansk verdi- og referansegrunnlag. Finansforbundet mener det bør bygges infrastruktur for kunstig intelligens i Norge som gjør det teknologidrevne næringslivet og offentlig sektor i stand til å utvikle og anvende KI basert på norske språkmodeller. Viktige KI-tjenester må kunne beherske norsk språk, samfunnsliv, kultur og verdier. Dette er både en verdi for norsk samfunnsutvikling, men er også en viktig faktor for at teknologidrevet næringsliv i Norge skal kunne være konkurransedyktig i årene som kommer.

Finansforbundet vil i denne sammenheng peke på Teknologirådets rapport om Generativ kunstig intelligens i Norge som løfter behovet for å bygge infrastruktur for kunstig intelligens i Norge. Det må sikres tilgang til norske kvalitetsdata, investere i regnekraft som nasjonal infrastruktur og tilby norske språkmodeller som nasjonal fellestjeneste. Disse innsatsområdene vil kreve tverrsektorielt samarbeid mellom en rekke departementer herunder DFD, KD og NFD.

Tiltak:

- Sikre tilgang til norsk kvalitetsdata
- Investere i regnekraft som nasjonal infrastruktur
- Tilby norske språkmodeller som nasjonal fellestjeneste

STØRRE SATSING PÅ FINTECH

Ifølge en pre-regulatorisk sandkasse, gjennomført av Digital Europe i juni i fjor, vil det i snitt koste europeiske startups 300,000 euro å bli såkalt AI Act compliant. For norsk innovasjonsevne, herunder også innovasjon i finansnæringen (eg: Fintech), er det derfor viktig at det allerede nå legges til rette for å forberede norsk næringsliv på de reguleringskrav som vil komme fra EU på dette området. Dette innebærer blant annet veiledning og bistand. I den anledning, vil Finansforbundet blant annet trekke frem arbeidet Digitaliseringsdirektoratet har gjort med en veileder for ansvarlig bruk og utvikling av kunstig intelligens, som et godt initiativ.

Ny regulering fra EU vil kunne innebære at finansnæringen vil måtte dele all kundedata med tredjepart kjent som «Open finance». For å komme utviklingen i møte blir det enda viktigere å støtte opp om utviklingen av norsk fintech-næring.

Opsjonsskatteordningen skal hjelpe oppstartsselskaper med å ansette nødvendig kompetanse. Finansforbundet er glad for at Stortinget våren 2024 vedtok en forbedring i regelverket slik at det i større grad enn tidligere treffer oppstarts- og vekstselskaper. Ordningen er imidlertid fortsatt avgrenset mot næringskoder som gjelder mange fintech-selskaper. Det betyr at det likevel fortsatt er slik at mange fintech-selskaper ikke kan benytte seg av ordningen. Det gjelder særlig næringskoder

innenfor næringshovedområde K, Finansierings- og forsikringsvirksomhet, og særlig underkategorien tjenester tilknyttet finansierings- og forsikringsvirksomhet.

Tiltak:

- Tilby veiledning og bistand for å forberede, spesielt startups og SMB-er, på reguleringskrav knyttet til etisk og ansvarlig bruk av kunstig intelligens.
- Vurdere finansielle hjelpetiltak som sikrer norsk innovasjonsevne i møte med nye reguleringskrav fra EU, med spesielt fokus på regulering knyttet til kunstig intelligens.
- Utvide opsjonsskatteordningen slik at den inkluderer flere fintech-selskaper.

Med vennlig hilsen

FINANSFORBUNDET

Vigdis Mathisen
forbundsleder